

- 2. አመልካች ከሚችሉ ለተወለደች ሕፃን ትዕግሥት ሰዋገኝ ጥላሁን አካለመጠን እስከደረሰች /አስራ ስምንት ዓመት እስከሞላት/ ድረስ በየወሩ ብር 100 /አንድ መቶ ብር/ በቀለብ መልክ እንዲሰጥ ወስኗል።
- 3. ወጪና ኪሣራ በተመለከተ ግራ ቀኝ ወገኖች የየራሳቸውን ይቻሉ።
በዚህ ውሳኔ መሠረት ይፈጸም ዘንድ ለሥር ፍ/ቤቶች ይጻፍ።
የማይነበብ የሦስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

የሰ/መ/ቁ. 31099

ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም

ዳኞች:- ዓብዱልቃድር መሐመድ
ታፈሰ ይርጋ
መድሕን ኪርስ
ዓሊ መሐመድ
አልማው ወሌ

አመልካች:- የተንዳሆ እርሻ ልማት ክ/ማ አልቀረቡም

ተጠሪ:- ወ/ሮ ኒሻን አለማየሁ። ቀረቡ

መዝገቡ የተቀጠረው ለምርመራ ነበር። መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍርድ

ጉዳዩ ለሰበር ችሎት የቀረበው አመልካች የአፋር ክልል የዱብቲ ወረዳ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 2057/98 መስከረም 3 ቀን 1999 ዓ.ም እና የአፋር ክልል፣ የዞን አንድ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 0580 ግንቦት 21 ቀን 1999 ዓ.ም የሰጡት ውሳኔዎች መሰረታዊ የሕግ ስህተት ስላላቸው በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ሰኔ 6 ቀን 1999 ዓ.ም በፃፈው የሰበር አቤቱታ ስለጠየቀ ነው።

የክርክሩ ፍሬ ጉዳይ ተጠሪ ከሕፃንነት ጀምሮ አሥራ አራት ዓመት እስኪሆነው ድረስ ያሳደገችውን ሕፃን ወንድማገኝ ይልማ ግቢ ውስጥ ሲጫወት ኤሌክትሪክ ይዞት ስለሞተ፣ ሕፃኑ የእህቴ ልጅ እና ያሳደገውን የቤተሰቡ አባል በመሆኑ በሕብረት ስምምነቱና በፍታብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ካሳ ይክፈለኝ በማለት በአመልካች ላይ ክስ አቅርቧል። አመልካች ሕፃኑ ቤተሰብ በሚለው የሕብረት ስምምነት አይሸፈንም። ስለዚህ ካሳ መክፈል የለብንም በማለት ተከራክሯል። ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ ያየው የዱብቲ ወረዳ ፍርድ ቤት አመልካች ተጠሪ ባቀረበችው ክስ መሠረት ካሳ እንዲከፍል የወሰነ ሲሆን ይህንን ውሳኔ የዞን አንድ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በይግባኝ አጽንቶታል።

ነ/ዓ

አመልካች ከሕብረት ስምምነቱ ድንጋጌና ከፍታብሔር ሕግ ድንጋጌዎች ውጪ ካህ እንደክፍል መወሰኑ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ እንዲሻርልኝ በማለት የጠየቀ ሲሆን ተጠሪ በበኩሏ የሥር ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የለበትም በማለት ተከራክራለች። ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የተደረገው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም፡-

1. አመልካች ለተጠሪ በሕብረት ስምምነቱ መሠረት እንዲከፍል ይገደዳል ወይስ አይገደድም
2. አመልካች ለተጠሪ በፍታብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት የሚከፍለው ካህ ይኖራል ወይስ አይኖርም የሚሉትን ጭብጦች አይተናል።

የመጀመሪያውን ጭብጥ በተመለከተ በድርጅቱ ቤት በሚኖሩ ሠራተኞች ላይ የኤሌክትሪክ አደጋ ቢደርስ ለንብረቱና በሠራተኛው ቤተሰብ ላይ ለሚደርስባቸው ጉዳት እና ሞት ድርጅቱ የካህ ክፍያ የመክፈልና ሕክምና የማድረግ ግዴታ እንዳለበት የሕብረት ስምምነቱ አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 13 ይደነግጋል። “ቤተሰብ” በሚለው ውስጥ የሚሸፈኑት በሌላ ሥራ ተሰማርቶ ገቢ የማያገኝ የሠራተኛው ሕጋዊ ሚስት ወይም ባል እንዲሁም አድሜቸው ከአስራ ስምንት ዓመት በታች የሆነና በራሳቸው የማይተዳደሩ ልጆችንና የጉዲፈቻ ልጅን ይጨምራል በማለት በሕብረት ስምምነቱ አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ 7 ተደንግጓል። ሚች የተጠሪዋ የእህቷ ልጅ እና እሷ ያሳደገችው ቢሆንም በሕግ የተቀመጠውን ሁኔታ አሟልታ በጉድፍቻ ውል መሠረት ያሳደረችው የጉድፈቻ ልጅ አይደለም። ሚች ተጠሪዋ የወለደችው ልጅ ወይም የጉዲፈቻ ልጅ ባለመሆኑ የሕብረት ስምምነቱ በሰጠው ትርጓሜ የቤተሰቡ አባል ነው ተብሎ የተሸፈነ አይደለም። ይህም በመሆኑ ተጠሪ በሕብረት ስምምነቱ መሠረት አመልካች ካህ ሊከፍለኝ ይገባል በማለት ያቀረበችው ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ነው። የሥር ፍርድ ቤቶችም የሕብረት ስምነቱን ድንጋጌዎች ይዘት በውል

ሳይመረምሩ አመልካች ለተጠሪው በሕብረት ስምምነቱ መሠረት ካህ ይክፈላት በማለት የሰጡት ውሳኔ መሰረታዊ ስህተት አለበት።

ሁለትኛውን ጭብጥ በተመለከተ ሕፃኑን ለሞት የዳረገውን ኤሌክትሪክ መስመር በአመልካች ኃላፊነት ሥር ያለ የአመልካች ንብረት ነው። ስለሆነም ለደረሰው ጉዳት አመልካች በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2069 ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት ኃላፊነት አለበት። ሆኖም በሞት ምክንያት የሚከፈል የጉዳት ካህ በቀለብ መልክ ሊሰጥ የሚችል ዳረገው እንደሆነ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2095 ስለሚደነግግና ተጠሪ ከሚች ቀለብ ይሰፈርላት የነበረች ስላልሆነች አሁን ባለው የሕግ ማዕቀፍ ሚች በመሞቱ ምክንያት ለደረሰባት ጉዳት ካህ የመጠየቅ መብት የፍታብሔር ህግ ቁጥር 2095 አይሰጣትም። ሆኖም ይህ ማለት ሚች በመሞቱ ተጠሪ የሕሊና ጉዳት አልደረሰባትም ማለት አይደለም። ተጠሪዋ ተንክባክባ ያሳደገችው ልጅ በአደጋው ምክንያት በመሞቱ የሕሊና ጉዳት ደርሶባታል። ለዚህ ለደረሰባት የሕሊና ጉዳት አመልካች ኃላፊ በመሆኑ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2116 ድንጋጌዎች መሠረት አመልካች ለተጠሪ ብር 1000 /አንድ ሺ ብር/ የሞራል ካህ ሊፍል ይገባዋል።

ው ሣ ኔ

1. የአፋር ክልል የዱብቲ ወረዳና የዞን አንድ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጧቸው ውሳኔዎች ተሻሽለዋል።
2. አመልካች ለተጠሪ ብር 1000 /አንድ ሺ ብር/ የሞራል ካህ ሊከፍላት ይገባል ብለናል።
3. ግራ ቀኝ በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭ እና ኪሣራ ራሳቸው ይቻሉ።

ይህ ፍርድ ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በሙሉ ድምጽ ተሰጠ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ቤ/ኃ